

Repensar el jo

El meu cos és i no és meu, i quan reclamo drets no ho faig només per al meu cos

La filòsofa Judith Butler va néixer el 24 de febrer del 1956 a Cleveland. Ha realitzat molts estudis sobre el feminisme, la teoria Queer i filosofia política i ètica. Llegim 14 fragments de la xerrada que va fer al CCCB el 2008 i que està recollida al llibre *Vulnerabilitat, supervivència* (<http://www.cccb.org/en/multimedia/publicacions/vulnerabilitat-supervivencia-vulnerability-survivability/35024>), dins la col·lecció de *Breus* (<http://www.cccb.org/ca/multimedia?tm=716&tmpu=9718>).

V?deo: 40711879

1. El que sentim està en gran part condicionat per la manera com interpretem el món que ens envolta, la manera com interpretem el que sentim pot alterar i de fet altera el sentiment mateix.
2. Penso que en les condicions de la guerra contemporània i del nacionalisme creixent, imaginem que la nostra existència està lligada a les persones amb les quals trobem afinitat nacional, que podem reconèixer i que s'adapten a determinades nocions culturals específiques sobre el que culturalment reconeixem com a humà.
3. Crec que hem de trobar una manera de repensar la psique com un fenomen relacional, com una relació amb el món, més encara, com un problema perpetu produït per aquest complex conjunt de relacions.
4. Segons l'objecte de l'amor, l'ego no creu poder sobreviure. Segons Klein, aleshores, intentem protegir l'altre de la nostra pròpia violència per tal d'evitar una crisi de supervivència -ho fem per nosaltres mateixos.
5. Això provoca, evidentment, una pregunta ontològica: qui soc «jo» a qui determinades pèrdues amenacen la meva pròpia supervivència? Estic lligat als altres de maneres que fan que la meua supervivència sigui pensable o impensable alternativament?
6. Hauríem de pensar de nou el jo, no com una entitat limitada, sinó com una cosa que està vinculada als altres. [...] Estic descrivint un desplaçament, fins i tot una desposseïció, que és una condició de vida social, la qual cosa vol dir que hem de pensar aquest procés, aquesta lluita, sempre en termes de lloc, de límit, de defensa, i d'altres metàfores que la psicologia de l'ego ha heretat del llenguatge de la sobirania política. [...] El meu cos és i no és meu, i quan reclamo drets no ho faig només per al meu cos.
7. La qüestió que posen el nacionalisme i la guerra contemporània és aleshores: quins són els límits per conceptualitzar la interdependència social sense la qual no puc sobreviure? És només la nació qui garanteix la meua supervivència? O és justament la nació qui la posa en perill?
8. Per Klein, la qüestió de la supervivència precedeix la qüestió de la moralitat, més encara, podria semblar que la culpa no indica una relació moral amb l'altre, sinó un desig desenfrenat d'autopreservació. Per Klein, només vull que l'altre sobrevisqui per tal que jo pugui sobreviure.

9. El nacionalisme funciona, en part, produint i mantenint determinades versions del subjecte, podem anomenar-lo imaginari, si volem. Però hem de recordar que està produït i mantingut mitjançant poderosos mitjans de comunicació, i que el que dona poder a aquestes versions del subjecte és justament la manera com són capaços de presentar la destructivitat del mateix subjecte com si fos virtuosa, i la seva destructibilitat com si fos impensable.

10. La pregunta sobre el que limita aquestes relacions està aleshores vinculada a si podem o no estendre de fet el nostre sentit de dependència i obligació polítiques a una arena global que es troba més enllà de la nació.

11. Accepto que l'agressió és una part de la vida i, per tant, una part de la política. Però l'agressió pot i ha de separar-se de la violència (la violència és una de les formes que adopta l'agressió), i hi ha maneres de donar forma a l'agressió que es posen al servei de la vida democràtica, incloent-hi l'«antagonisme» i el conflicte discursiu, les vagues, la desobediència civil i, fins i tot, la revolució.

12. Si la violència justa o justificada és exercida pels estats, i si la violència justificable és exercida pels estats, i la violència injustificable és exercida per actors no estatals o per actors oposats a estats existents, aleshores tenim una manera d'explicar per què ens apropem a certes maneres de violència amb horror i a d'altres amb un sentit d'acceptació o, possiblement, de virtuositat, de triomfalisme.

13. Quan sentim horror o no aconseguim sentir-lo, som ja éssers socials, treballant en el marc d'interpretacions socials elaborades. Els nostres afectes no són mai només nostres: l'afecte ve, de bon principi, comunicat d'una altra banda. Ens predisposa per percebre el món d'una manera determinada, per permetre que algunes dimensions del món ens arribin i que d'altres no ho facin.

14. La crítica a la violència ha de començar amb la pregunta per la representabilitat de la vida mateixa: què permet que una vida esdevingui visible en la seva precarietat i necessitat d'aixopluc, i què és el que no ens deixa veure o comprendre determinades vides d'aquesta manera?

VULNERABILITAT,
SUPERVIVÈNCIA

Breus

Judith Butler

JB
CCCB

Vulnerabilitat, supervivència (<http://www.cccb.org/en/multimedia/publications/vulnerabilitat-supervivencia-vulnerability-survivability/35024>)

© Judith Butler

© de la traducció: Daniel Gamper

© Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, 2008